

**ДО ПИТАННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАКРІПЛЕННЯ ПРИНЦИПІВ  
ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЗА ПРОЕКТОМ ЗАКОНУ  
УКРАЇНИ «ПРО ВИКОНАВЧЕ ПРОВАДЖЕННЯ»**

Реформування судової гілки влади нерозривно пов'язано із удосконаленням процесів примусового виконання судових рішень у цивільних справах.

Такі удосконалення передбачають всеосяжний аналіз основоположних ідей процесу примусового виконання рішень суду з цивільних справ та встановлення їх відповідності закономірностям, властивим виконавчому провадженню, адже виконання судових рішень у цивільних справах є складовою права на справедливий суд та однією з процесуальних гарантій доступу до суду.

На загальнотеоретичному рівні під принципами прийнято розуміти основні, концептуальні ідеї, що відображають сутність предмету чи явища в цілому [1].

А. М. Колодій, Н. І. Матузов, А. В. Малько визначають принципи, як «основоположні начала, ключові ідеї права, що визначають його сутність... об'єктивні властивості права. Вони відображають як закономірності розвитку суспільства так і його потреби» [2, 3]

До визначення поняття та сутності принципів виконавчого провадження неодноразово звертались у свої роботах такі вчені як В. А. Кройтор, М. М. Фролов, Н. М. Ясинок. Вказаними вченими було запропоновано під принципами виконавчого провадження розуміти систему нормативно закріплених основних ідей, положень, що визначають сутність і зміст правових відносин, які виникають при примусовій реалізації рішень судових та інших юрисдикційних органів [4].

В процесі аналізу наукових джерел було встановлено значну кількість принципів виконавчого провадження та виявлено різні підходи вчених до їх класифікації та змістовного навантаження.

Відтак Ю. В. Білоусов зазначає про існування принципів гуманізму; законності; неупередженості виконання; предметної та територіальної юрисдикції; недоторканості житла; диспозитивності та публічності; повноти та оперативності виконання; контролю та не класифікує їх [5]. На думку В. А. Кройтор, М. М. Фролов, Н. М. Ясинок принципи необхідно поділяти на такі групи: загальні (законність, верховенство права, рівність громадян перед законом, гуманізм), що притаманні для всіх галузей права та правових інститутів; спеціальні (розумності строків виконавчого провадження), що властиві лише виконавчому провадженню [4]. На думку автора такий розподіл принципів є недосконалим, а тому

доцільно класифікувати принципи на три групи: загально-правові (верховенства права, демократизму, гуманізму, тощо); міжгалузеві (державної мови судочинства, гласності та відкритості, неможливості процесуального сумісництва, змагальності та диспозитивності, тощо); спеціальні (співмірності заходів примусового виконання рішень та обсягу вимог за рішеннями, обов'язковості вимог державного виконавця, тощо).

У пояснювальній записці до проекту Закону України «Про виконавче провадження» зазначається, що для забезпечення ефективності виконавчого провадження, своєчасного та повного виконання рішень, серед інших важливих положень, зокрема, було закріплено принципи виконавчого провадження, що спрямовані на забезпечення захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб [6].

Відтак, у проекті Закону України «Про виконавче провадження», який було поданого 14.08.2015 р. до Верховної Ради України основною метою було започатковано підвищення результативності діяльності органів та осіб, що здійснюють примусове виконання судових рішень та забезпечення належної реалізації завершальної стадії судового розгляду, — примусового виконання рішень. У ст. 2 вищезгаданого законопроекту було визначено, що виконавче провадження здійснюється з дотриманням принципів: верховенства права; обов'язковості виконання рішень; законності; диспозитивності; справедливості, неупередженості та об'єктивності; дотримання прав і свобод фізичних осіб та законних інтересів юридичних осіб; гласності та відкритості виконавчого провадження та його фіксування технічними засобами; розумності строків виконавчого провадження; співмірності заходів примусового виконання рішень та обсягу вимог за рішеннями; невтручання у приватне життя; забезпечення права на оскарження рішень, дій чи бездіяльності державних виконавців, приватних виконавців [7].

У законопроекті «Про виконавче провадження», що готується до другого читання комітетом з правової політики та правосуддя, було доопрацьовано законопроект, в результаті чого слово «принципи» замінено на «засади». Також членами комітету було виключено пункт про дотримання прав і свобод фізичних осіб та законних інтересів юридичних осіб та невтручання в приватне життя. Вочевидь дії щодо вилучення вказаних принципів здійснені з метою уникнення маніпуляцій з боку боржників та у зв'язку із тим, що вони не відповідають логіці виконавчого провадження.

Крім того принцип-засада «гласності та відкритості виконавчого провадження та його фіксування технічними засобами» також зазнав змін, в результаті чого було залишено тільки «гласності та відкритості виконавчого провадження» [8].

На думку автора, можна прийти до висновку, що нормативне закріплення засад (принципів) виконавчого провадження матиме позитивний вплив на розбудову ефективно діючої системи примусового

виконання судових рішень, що наблизить нашу державу до високих європейських стандартів виконання рішень юрисдикційних органів, підвищить рівень професійної етики виконавців та як наслідок сприятиме зростанню рівня довіри суспільства до системи примусового виконання рішень. Зростання рівня ефективності діяльності виконавців забезпечить високий ступінь реалізації завершальної стадії судового розгляду, — примусового виконання судових рішень.

### *Список використаних джерел*

1. Івченко А. О. Тлумачний словник української мови / Худож. Оформлювач С. А. Пятковка. – Харків: Фоліо, 2001. – 540 с. – (Б-ка державної мови) С. 366.
2. Колодій А. М. Принципи права України: Монографія. – К.: Юріпком Інтер, 1998. – 208 с.
3. Матузов Н. И., Малько А. В. Теория государства и права: підручник. М.: Юрист, 2004. – 512 с.
4. Кройтор В. А., Фролов М. М., Ясипок Н. М. Виконавче провадження: Навчальний посібник. Вид. 2-е, дороб. і доп. / За ред. канд. юрид. наук, доцента В. А. Кройтора. – Харків: Еспада, 2005. – 232 с.
5. Білоусов Ю. В. Виконавче провадження: Навч. посіб. К.: Преппедент, 2005, – 192 с. С.17.
6. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про виконавче провадження». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=56268](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56268)
7. Про виконавче провадження: проекту Закону України. Тираж від 14.08.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=56268](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56268)
8. Про виконавче провадження: проекту Закону України. Тираж від 23.03.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=56268](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56268)

### **ДРОГОЗІЮК К. Б.**

Національний університет «Одеська юридична академія»,  
аспірант кафедри цивільного процесу

### **ВІДМІННОСТІ ДОКАЗУВАННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ ТА ФРАНЦІЇ**

Наукове визначення поняття доказування у вітчизняному цивільно-му судочинстві, його цілі і зміст були сформульовані у процесуальній науці у другій половині ХІХ — початку ХХ ст.

У загальній формі доказування визначалося як діяльність сторін, яка має на меті переконати суд в істинності фактів. Зміст процесу